

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. Existentia gratiæhabitualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

intellectum ingreditur, inuadit voluntatem, docet & delectat, vincit & placet, suadet & persuadet, renebras discutit ardorem accendit, docet intellectum, cordi dominatur, dat cognitionem, inserit amorem excitat dormientem, languentem eleuat, sonat vt tonitru, lucet vt fulgur, inflamat vt fulmen, soluitur in imbrem, in grandinem spargitur, in mel dulcescit, in rorem liquefit. Eloquium scilicet Dei quod mittit in terras *Velociter currit sermo eius, qui dat nitem sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit: mittit crystallum suum sicut buccellas, ante faciem frigoris eius quis sustinebit: emittet verbum suum & liquefaciet ea, stabit spiritus eius, & fluent aque*, sic enim mirabiliter gratiam explicat August. in Psal. 147.

Germanæ proprietates, & prædicata gratiæ sex potissimum sunt.

Primo eius necessitas quod ad omnia bona opera faciendâ, ad vitandâ omnia peccata, ad virtutes omnes acquirendas, ad omnia merita, ad cognitionem veri, ad amorem boni, denique ad omnia ita necessaria sit, vt ad singulos actus nostros requiratur eius præsentia, & auxilium sine quo nihil fieri potest quod laude aut præmio dignum sit.

Secundo eius liberalitas, quod ad omnia bona opera semper præstet fit omnibus, quia ille sol est quem oriri quotidie facit Deus vt spargat vndique lumen suum. Omnibus, inquam, ad omnia, omni tempore quo ties scilicet ingruit necessitas, vel turbat tentatio, vel instat præceptum, illuminat omnem hominem splendor hic diuinus, & non est qui se abscondat à calore eius.

Tertio eius inæqualitas, alijs enim Deus copiosissima largitur dona gratiarum, & trahit eos in vinculis amoris, alios vocat sed remissiùs, languidiùs excitat & rariùs quod ita certum est vt nihil frequentius habeat scriptura, præsertim Apostolus in tota epistola ad Romanos.

Quarto eius omnipotentia, vt loquitur S. Prosper, nihil videlicet adeo est difficile quod non efficiat, nihil durum quod non toleret, nihil imperuium quod non penetret. Quidquid sancti omnes egerunt mirabile, quidquid tolerarunt difficile opera fuerunt gratiæ Dei, & argumenta eius omnipotentia, omnia possum in gratia quæ me confortat.

Quinto eius infallibilitas, semper enim insuperabiliter & indeclinabiliter assequitur suum finem si efficax est.

Sexto eius suauitas, quia non pugnat, neque superat nisi delectando.

Effectus. Effectus eius nihil attinet dicere, sunt enim omnia bona opera quibus iustificamur, omnia merita quibus coronamur, de quibus modo dicendum est.

DISPUTATIO III.

De primo effectû Gratia Dei.

Qui est perfecta hominis iustificatio, & sanctificatio.

S. Thomas, quæst. 110. 112. 113.

Iustificatio & sanctificatio.

IXPO SVI hæcenus auxilia interna gratia mouentis ad bonum, nunc ad præcipuum eius fructum & scopum explicandum progredior, qui sine dubio est hominis iustificatio, sanctificatio, regeneratio, quos enim vocauit, hos & iustificauit per inhabitantem videlicet spiritum, & gratiam illam sanctificantem quam merito sanctus Petrus vocat magnum & pretiosissimum

Tom. I.

Dei donum per quod efficitur in nobis consortium diuinæ naturæ, ac germana eius similitudo, diuinum semen in nobis manens, pignus hereditatis, adoptio filiorum.

Tradiderunt eius explicationem accuratissimè doctores Catholici, propter sectarios qui turpissimè circa illam errant. Docuit verò illam plenissimè Concilium Tridentinum sess. 6. vbi aduersus hæreticos huius temporis eximie defenditur thesaurus iste iustorum, & Catholica doctrina de iustificatione mirabiliter declaratur, videtur autem tota reuocari commode posse ad duo capita, primum sit gratia sanctificantis existentia & propria quidditas. Secundum gratia sanctificantis causæ.

QUESTIO I.

Existentia & quid sit gratia sanctificantis per quam formaliter causatur iustificatio.

ORdior ergo ab existentia & conceptu quidditativo qualitatis illius mirabilis ac planè diuinæ quæ causatur in nobis esse diuinum, & generatur nouus ille homo, non iam amplius homo, sed planè Deus: illa enim est quæ per excellentiam appellatur gratia, sanctitas, iustitia, de qua nunc quatuor video quæri posse. Primo an sit talis aliqua qualitas realis iustificans hominem formaliter. Secundo qualitatis illius propria quidditas. Tertio qualitatis illius primarius effectus formalis negatiuus. Quarto effectus eius formalis positiuus.

SECTIO I.

Existentia gratia habitualis quæ sit formalis iustitia.

Certum est primo, hæreticos huius temporis errorasse multipliciter circa iustificationem adeo vt vix in vilo alio dogmate turpiùs delirarent: tria verò potissimum sunt circa causam eius formalem in quibus repugnant doctrina Catholica. Primo enim negant vllam in iustificatione gratiam infundi nobis in hærentem, quæ interius renouemur, & fiamus etiam intrinsecè sancti & iusti, nihil enim aliud esse iustificationem, quàm extrinsecum fauorem Dei, & declarationem aliquam iustitiæ, non autem internam eius acquisitionem. Secundo volunt imputari duntaxat nobis externam iustitiam Christi, cuius sub vmbra lateant peccata nostra, neque amplius videantur. Tertio negant gratiam vllam esse in nobis supernaturalem, & permanentem, vel si aliqua illa esset, certè illam non esse aliquid distinctum ab ipsa Fide, vt vocant iustificante. Ita enim docent Calvinus, Bucerus, Melancthon, relati à Bellarmino, Vega, Suare, Becano, Vasque.

Certum est secundo, veritatem Catholicam de causa formali iustificationis erroribus illis oppositam tria complecti capita quæ habentur in Tridentino sess. 6. c. 7. Primum est quod iustificatio non est sola remissio peccatorum, sed est etiam interna sanctificatio & renouatio totius hominis, per voluntariam susceptionem gratiæ ac donorum, quibus homo ex iniusto fit iustus, ex inimico amicus, vt sit hæres secundum spem vitæ æternæ. Secundum est formam quæ iusti constituimur esse iustitiam Dei non quæ ipse iustus est, sed qua nos efficit iustos, vt per eam renouemur spiritu mentis nostræ, neque solum reputamur iusti, sed reuerà etiam iusti nominamur & sumus. Tertium est illam gratiam esse qualitatem supernaturalem, realem, permanentem in anima, neque illam esse fidem, sed donum aliquod ab ea distinctum. Atque adeo iustificationem

Delirium hæreticorum.

Iustificatio completur tria capitula.

ficationem non esse aliud quam gratiæ internam acquisitionem, quæ prima erit iustificatio si habeat adiunctam peccati remissionem, & erit secunda si sit duntaxat augmentum gratiæ.

Vnde prima nobis circa existentiam gratiæ huius est controuersia, vtrum perfectio quæ homo denominatur formaliter iustus & sanctus, sit externa solum Dei beneuolentia & fauor, vel ad summum Christi aut ipsius Dei iustitia nobis imputata, an verò qualitas aliqua physica, recepta in anima, & illam sui communicatione sanctificans, iustificans, deificans.

Ratio prima dubitandi.

Ratio dubitandi est primò, quia si ante Concilium Tridentinum nunquam colligi potuit efficaciter ex scripturis quod interna gratia renouans hominem distincta sit ab externo fauore Dei, certè neque colligi etiam potuit post Concilium. Certum autem est quod ante Concilium hoc non erat de Fide, neque colligebatur ex Scripturis, imò etiam plures Doctores Catholici post Concilium negant hoc esse de Fide ergo frustra nunc asseritur talis gratia.

Secunda.

Secundò, nulla etiam ratio probat necessitatem illius gratiæ internæ, ad hoc vt amemur à Deo, nam eo ipso quo amamus alterum, non imprimimus illi realem vllam qualitatem quæ ille amabilis efficiatur, quod etiam ne cessarium non est vt à Deo amemur, sed iustificari est de nouo amari à Deo, ergo iustificari, non est acquirere nouam qualitatem internam. Imò amor est aliquid posterius saltem natura quam obiectum amabile, propter quod scilicet amamur, gratia illa si detur est aliquid posterius amore cum sit eius effectus, ergo gratia non est obiectum amabile seu ratio amandi.

Tertia.

Tertio, si esset necesse ponere in nobis qualitatem aliquam habitualement, quæ dicamur iusti & sancti, præter ipsum actum bonum, esset etiam necesse admittere qualitatem habitualement quæ constitueretur mali & peccatores præter actum malum non retractatum: consequens illud falsum & absurdum, quia per solum peccatum non retractatum homo est habitualiter peccator, ergo per actum bonum non retractatum homo habitualiter erit bonus. Vnde omnino colligitur ex scripturis quod solus Christus factus nobis est iustificatio, & sanctificatio, & redemptio, & omnia, sola ergo eius iustitia nos permanenter iustificat.

Assertio prima.

Dicendum tamen est dari reuerà in omnibus iustis formam aliquam realem & inhærentem intrinsicè singulis, per quam intrinsicè iusti sunt & sancti, non autem per intrinsicum duntaxat fauorem & beneuolentiam, aut per iustitiam Christi imputatam. Vnde iustificatio non est solum remissio peccati facta per extrinsecum actum Dei, sed est suscipio nouæ ac physiciæ qualitatæ quæ forma est hominem sanctificans. Ita docent & fusissimè probant Catholici Doctores quos superuacaneum est referre.

Probat primò ex scripturis.

Primò enim probatur existentia huius gratiæ ex ijs Scripturis quibus proprius eius effectus describitur, per eam enim dicitur Deus venire ad nos, habitare in nobis, nos consecrare vt templa viuæ, regenerare nos in spem viuam, renouare spiritum, facere diuinæ confortes naturæ. *Ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus: vos estis templum Dei, & spiritus Dei habitat in vobis qui est pignus hereditatis vestre: qui secundum misericordiam suam magnam, regenerauit nos in spem viuam, per quam maxima & pretiosa vobis dona donauit, vt per hac efficiamini diuinæ confortes naturæ.* Deinde idem etiam significant ea nomina quæ dantur gratiæ, dicitur enim pignus hereditatis Ephesiorum 1. & 4. Dei semen in nobis manens 1. Ioannis

3. vnctio & signaculum 2. ad Corinthios 1. *Venit nos & signauit, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris:* fons aquæ salientis in vitam æternam Ioannis 4. Denique idem constat ex modo quo dicitur in nobis fieri talis gratia. Roman. 5. dicitur diffundi, charitas Dei diffusa est, &c. quam charitatem Augustinus lib. 5. de spiritu & litera c. 32. docet illam esse, non quæ Deus diligit nos, sed qua efficit nos dilectores suos. Ad Titum c. 2. *Quem effudit in nos abunde per lauacrum regenerationis.* 1. ad Corinth. 6. *Abuti estis, sanctificati estis, iustificati estis:* 2. ad Corinthios 6. *epistola Christi estis vos, scripta non aramento, sed spiritu Dei viuæ,* quæ omnia falsa sunt si iustitia non est aliqua entitas animæ superaddita, sed sola condonatio peccatorum & extrinsecus Dei fauor vt expendunt optimè Bellarminus l. 2. de iustificatione, Canisius lib. 3. de Beata Virgine, Vega lib. 7. in Concilium Tridentinum c. 21. Valques disp. 202. Suares l. 7. c. 7. quomodo diffunditur, scribitur, vngitur, signatur, regeneratur, si extrinsecè duntaxat remittit peccatum.

Secundò ex Concilijs & Patribus constat veritas quam proposui: nam licet antiquiora concilia parum ad habitualement illam & permanentem gratiam attenderint, cum de sola ferè actuali gratia litigarent hæretici: ludicata tamen est probabilis ab Innoc. III. c. maiores de baptismo, & probata est in Concil. Viennensi vt habetur Clementina ad nostrum: sed demùm ita definita est in Conc. Trident. sess. 6. c. 5. & 7. vt rem faciant omnino certam de fide, vt tradunt Bellarm. Vega, Suar. Valent. licet immeritò Vafq. dubitet, verba enim allata initio clara sunt non solum pro paruulis de quibus ferè solis egerat Concilium Viennense, sed etiam pro adultis, & Canone 10. anathema dicitur ei qui assereret homines sola peccatorum remissione iustificari exclusa gratia & charitate, quæ per Spiritum Sanctum in eorum cordibus diffundatur. Consonant etiam sancti Patres qui de hac qualitate mira dicunt vt patebit ex sequentibus, v.g. Dionysius cap. 2. Hierarchiæ Ecclesiasticæ iustificationem vocat sacratissimam & diuinissimam operationem qua diuinus in nobis status efficitur, & hunc statum appellat natiuitatem diuinam. Macarius gratiam hanc appellat arcana vestimenta cælestis pulchritudinis: Gregorius Nyssenus l. de perfectæ hominis forma, vocat puritatem à Christo fonte deriuatam.

Tertio probant etiam optimæ rationes, primam vrget optimè S. Thomas art. 1. quia non potest Deus amare hominem amore supernaturali, nisi eum vel inueniat, vel reddat dignum amore supernaturali, & obiectum proportionatum tali amor, non potest esse amabilis tali amore, ac proportionatus cum illo, sine qualitate supernaturali superaddita, cum ergo non inueniat illam qualitatem, priusquam amet, producit sine dubio illam dum amat & illam ita ponit in homine prius indigno & difformi, vt illum reddat dignum complacentia cordis sui. Accedit quod amor Dei semper efficax est, neque potest esse similis nostro qui semper inanis est, neque amando facit amore dignum, diuinus semper beneficus & fecundus amando facit amore dignos quos amat, alioqui non amaret nisi amore indignos. Altera ratio petitur ex varijs muneribus gratiæ, nam primò perfectam efficit cum Deo beneuolentiam, ad eam autem exigitur similitudo cum dilecto quam non efficit nisi qualitas diuinitus superaddita, quæ sit diuinæ pulchritudinis expressio perfectissima. Secundò per gratiam filij efficitur, exigit autem filiatio participationem naturæ. Tertio iustitia est, ad eam autem requiritur vt homo interius bene affectus sit ad opera iustitiæ, quod non efficitur nisi per aliquid intrinsicum & immanens.

Ex Concilijs & Patribus.

Probat rationibus.

Ad

Solutio
primæ du-
biationis.

Ad primam Respondeo quod licet ante Concilium non fuerit fortasse de Fide quod datur in omnibus iustis aliquid intrinsecum & inherens animæ, per quod iustificemur, post Concilium tamen certa omnino est, & Catholica hæc veritas, ut recte Authores citati docent. Si qui autem videntur cum Vasque negare quod id sit de Fide, illi de sola loquuntur forma permanente, sed non dicunt tamen unquam quod homo iustificetur per aliquid pure extrinsecum, quia hoc hæreticum prorsus esset.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Respondeo magnam esse inter diuinum & nostrum amorem differentiam. Primum, enim nostrum præcedit ratio in eo qui amatur propter quam diligitur, amor enim noster inuenit quod amet non autem facit; at diuinus amor non sic, non enim in amato rationem inuenit amandi, sed ipse amabilem facit hominem & amat: utigitur Deus hominem supernaturali amore diligit, nullum præcessit in eo bonum supernaturale, sed ipse amando facit. Vnde Augustinus in expositione epistolæ ad Romanos exponens illud: *Dilectis à Deo*, recte annotat, dictum non esse (diligentibus Deum,) sed, dilectis à Deo, quia enim dilecti sunt propterea diligentes fiunt. Deinde alterum discrimen est inter amorem diuinum & nostrum, diuinus enim semper efficax est, quia nos diligendo facit nos dignos suo amore, qui prius dilexit indignos, non datur ergo gratia nobis ut Deus nos amet, sed datur quia nos amat.

Tertiæ.

Ad tertiam Respondeo magnum discrimen esse inter bonitatem & malitiam, nam ad illam certum est multo plura requiri quam ad istam, unde mirum non est quod per actum malum præteritum & non condonatum constituamur reuera mali & peccatores, quamvis per actum bonum præteritum & non retractatum, non constituamur iusti, & dilecti à Deo. Deinde quando nos Deus amat, facere nos potest reuera bonos, quando propter peccata nos odio habet, non potest efficere nos malos. Christus totius iustificationis causa est meritoria, & hoc vnum colligitur ex omnibus illis Scripturis quibus sectarij fulciunt errorem suum de iustitia Dei, & Christi nobis imputata.

SECTIO II.

Quidditas gratiæ sanctificantis.

S. Thom. quæst. 10. art. 2.

EX hæcenus dictis liquet gratiam illam quæ efficitur formaliter iusti, esse qualitatem aliquam realem inherens animæ, atque adeo illam esse spirituales & supernaturales, alioqui non inhereret animæ, neque ratio esset ob quam digni essemus Dei amore supernaturali; nunc ut explicetur quid illa sit, dicendum Primum est de distinctione illius ab actibus supernaturalibus, siue utrum qualitas illa sit permanens in anima, an verò transeat cum ipso actu. Secundum, de distinctione illius ab habitu fidei, & ab habitu charitatis. Tertiò, quale sit proprium eius munus, & verus effectus formalis.

§. I.

Utrum gratia sanctificans sit qualitas permanens an verò solum actus supernaturalis.

Sensus
quæstio-
nis.

Multi Catholici Doctores cum Vasque *disp. 203.* fatentur certum quidem esse quod quilibet homo iustus siue paruus fuerit, siue adultus, iustificatur permanenter per qualitatem habituales impressam

anima, sed negant tamen esse de Fide quod adulti extra Sacramentum iustificentur per lique habitum permanentem infusum, non autem per solam contritionem, & dilectionem Dei super omnia, nam quamuis id certum sit de illis qui iustificantur in Sacramento, non repugnet tamen Concilio qui diceret adultum iustificari extra Sacramentum dilectione Dei super omnia. Quæ difficultas soluta manere posset ex iis quæ tertia parte disputata sunt de contritione. Vbi ostensum est illam non esse formam quæ expellatur peccatum formaliter.

Ratio tamen dubitandi breuiter primò est, quia non est necessaria forma permanens ut homo iustificetur si contritio & dilectio super omnia sufficere possit ad expulsionem peccati, sufficere autem, colligi potest ex Scripturis & probari ratione, dicitur enim in Scriptura quod: *Multitudinem delictorum operit charitas*: Deinde *qui Deum diligit vnus spiritus est, manet in Deo & Deus in eo*, diligit ut amicum: Imò si homo habens peccatum mortale subito raperetur ad videndum Deum, sine infusione gratiæ habitualis, ille mundaretur haud dubiè à peccato, non enim esse posset summè miser & summè beatus, non posset autem mundari aliter à peccato quam per actum charitatis, ergo actus ille sufficit ad iustificationem.

Secundò, definitio Concilij Tridentini non facit rem esse de Fide magis quam Scriptura, si non loquatur clariùs quam Scriptura, dicatque formam iustificantem esse aliquid permanens, non videtur autem Concilium dicere id clariùs quam Scriptura licet dicat Concilium gratiam istam esse aliquid permanens & intrinsecum, nullibi tamen dicit eam esse aliquid permanens ad modum habitus.

Tertiò, non videtur necesse ponere qualitatem. Ii quæ physicam, cur enim sufficere non potest connotatio aliqua noua, & ens morale.

Dico primò, formam quæ homo iustus formaliter constituitur, esse qualitatem permanentem, ab actibus ipsis distinctam, idque non esse certum duntaxat Theologicè, sed etiam esse prorsus de Fide.

Prima pars, quod forma sit permanens, & habitus impressus animæ ab omnibus admittitur probatque potest ex omnibus illis Scripturis quibus eius existentia probata est, nam verbi gratiæ dicitur 1. Ioan. 3. quod *Omnis qui natus est ex Deo habet semen ipsum in se manens*: Semen autem hoc quo diuinum in nobis esse nascitur, dixi esse gratiam quæ asseritur à S. Ioanne non esse aliquid subito transiens, sed stabile ac permanens. Dicitur per eam habitare in nobis Spiritus Sanctus, & corda nostra constituere templa sua & sacraria: inhabitatio verò dicit permanentiam unde gratiam hanc vocat Augustinus gratiam inhabitacionis, quo modo non vbique sit Deus, qui per regenerationis gratiam est vbique. Dicitur etiam diffundi gratia in cordibus, imprimi, regenerare, renouare, esse signaculum & vnguentum. Deinde probatur illis omnibus argumentis quibus ostensum est contritionem non esse id quo peccatum formaliter expellitur, sed meritorie solum & dispositiue ut videtur tradi expressè in Trident. *sess. 6. cap. 7.* ut ostendi alibi.

Secunda pars asserens id etiam esse certum ex Fide docetur à Bellarmino *lib. 1. de gratia cap. 1.* Suarez *lib. 6. cap. 3.* Valentia, & Vega, contra Vasquem, Sorum, Canum, Medinam, qui sola certitudine Theologica sunt contenti. Probatque quia Concilium Tridentinum loquitur indifferenter de omni iustificatione tum paruulorum tum adultorum tum ea quæ sit per Sacramentum, vel per eius votum, sed iustificatio paruulorum & illa quæ sit in Sacramentis sit per aliquid permanens, ergo iustificatio de qua loquitur Con-

Prima ra-
tio dubi-
tandi.

Secunda.

Tertia.

Assertio
bipartita.Probat
prima pars.Probat
secunda
pars.